

Bild: 2220/Sida: 226

Birketing tisdagen den 8 juni 1658.

Kommentar: Sanct Hansdagen firades i Danmark den 23 juni.

Första ting för Morten Pederssen i Bierhusen, som bevisade med Kallelsemännen Gudmand Pederssen därstädes ("ibidem") och Oelle Bendtsen i Lilla Björket ("Lille birchet"), vilka intygade ("Hiemled") enligt lagen att de har instämt Anders Bendtsen i Hyllstofta ("Hølstoffte") och Oelle i Släaröd ("Slered") till att hålla fast vid ("bestaa") sin sanning ("sandHed"), beträffande ("Anlangende") min Hustru, som rymde ("Rømbe") från mig för fem och et halvt ("Halffsiette") år sedan ("siden").

Då framstod ("Frembstod") Anders Bendtsen i Hyllstofta som också vittnade ("Vant") enligt lagen, att nu på den gångna ("Forleden") Sanct Hans dagen för 2 år sedan var jag i Köpenhamn ("KiøbenHaffn"). Då såg jag den nämnda Morten Pederssens kvinna ("quinde") vid namn Pernille Bendtsdotter, där i staden ("byen"), som var äkta ("Egte") gift med förutnämnde Morten Pederssen och nu, för ungefär 6 år sedan rymde från honom. Vidare framstod Oelle Oellssen från Släaröd, som svor och vittnade, att han var i Köpenhamn vid den gångna ("Forleden") Bartolomeitiden (= den 24 augusti). Då såg han att där satt ("sad") ett kvinfolk ("quinFolch") i en bod, som han icke rättare kunde föstå ("Siunis") än att det ju ("Jou") var Pernille Bendtsdotter, Morten Pederssens äkta hustru. Och jag talade ("thallet") med henne, men då ville hon icke låta sig vara bekant ("bekient"). Åberopar sig på ("shiudis paa") Oelle Poulssen i Stidsvig ("stigsVig") och andra ("Videre") vittnen om behov finnes ("Fornøden giøris").

Bild: 2290/Sida: 233

Birketing tisdagen den 6 juli 1658.

För Rätten framkom Morten Pederssen i Bierhusen, och lade i Rätten från den välförståndige ("Velforstondj") mannen, Oelle Poulssen i Stidsvig, Häradsfogde ("Herisfouget") i Norra ("Nøre") häradet, hans skriftliga vittnesmål, som lyder ("melder"):

Eftersom jag, undertecknad, är instämd av Morten Pederssen i Bierhusen att omvittna ("Vinde") min sanning beträffande ("Anlangende") hans bortrymda hustru, då svär jag vid min själsed ("siels Eed") så som här efter följer, och som jag kommer att hålla fast vid ("Vill Vere gestendig") inför vilken Rätt som det än begär. – "Då hände det sig så, den dag den Högvälborne ("Høyborne"), Danmarks ("Dannemarchis") Prins, Herr Christian, hyllades ("Hans Hyldning stod"), och åtskilligt folk ("adskillig Follch") slogs ("Slogis") och drogs ("drogis") om det kläde (- "röda matta", ?), som Hans Majestät (= Kung Frederik III) och de andra gick på. Då stod jag hos Morten Pederssens kvinna ("quinde"), på en brädbänk ("Fiellebench") och snackade ("Snachet") med henne ungefär ("Vngefer") en timme, vid den vaktkur ("Vogt boe") som är vid gaveln ("gaulen") på Renteri Kommershuset (ungefär= "Finansdepartementet"), utanför Köpenhamns Port ("portt"). Då berättade ("Fortalte") jag för Pernille Bengtdotter hurudant hennes släkt ("Sleigt") förföljde hennes man, och tyckte ("Mente") att han skulle henne skaffa fram ("Frembshaffe").

(Oelle Poulssen i Stidsvig fortsätter nu genom att förklara varför han genast känt igen Pernille, då de träffades i Köpenhamn. Hon hade nämligen tjänat hos honom på Tingsgården i Stidsvig! – Se boken Biersgårdsarkivet, del I, s. 597-803. Där kan man på s. 601 se en interiör av den gamla ryggåstugan, i

vilken Pernille hade tjänat hos honom. - Stugan vårdas ömt av Östra Ljungby och Källna socknars hembygdsförening.)

"Pernille hade varit tjänstekvinna ("hade tient") hos mig och i stugan på gården under en tre eller fyra års tid.

- Då svarade hon mig, att hennes släkt ("Sleigt") aldrig skulle vare sig ("Enten") höra ifrån henne eller fråga efter ("Spørge") henne. Sedan beklagade hon sig inte med ett ord över ("Paa") sin man, när jag frågade henne efter den där förseelsen (- d.v.s. att hon rymt från sin man), och detta skedde ("shede") ändå ("Endog") i två ("thuende") välbetrodda mäns ("Dannemendts") närvaro ("Neruerelse"), som bor i Norra ("Nøre") häradet. (- Senare kallat Nordvästra Skånes härad.)

Jag begär gärna att detta mitt skriftliga vittnesmål måtte införas i birketingsboken, och om ("Huis") det icke kan ske, erbjuder ("Erbyder") jag mig att den 7 juli inför ("Jnden") Norra häradets ting, mitt vittnesmål ("Vinde") att avlägga ("afflegge"), med uppräcka fingrar ("Ved opRagte Fingre"). Eller så inför högre ("Høyre") rättsinstans ("Ret"), ". Jag beger mig nu långt ("Høgt op") in i Göinge härad ("giønge Heret") för att uträtta ("For Rette") ett viktigt ärende ("Høye Erende") för Kronan ("Cronen").

Datum Perstorp ("Pedersterup") den

1 juli 1658 Oelle Pouelssen, Egen Hand

Stigsuig

Kommentar: Danmarks Prins, Herr Christian, var den äldste av Kung Frederik III:s två söner, och skulle hyllas som faderns blivande efterträdare. Man hade lagt ut en röd matta, som åskådarna kivades om och försökte ta en bit av ("slogis och drogis om")!

Bild: 2320/Sida: 236

Birketings tisdagen den 27 juli 1658.

Första ting för Morten Pederssen i Bierhusen som med Kallelsemännen Gudmand Pederssen och Sören Suendtsen därstädes ("ibidem"), vilka bevisade att de lagenligt hava instämt ("steffnit") Thue Knudtsen i Vedby och Bent Oelssen i Ankarlöv ("Ancheløff") till Första ting för att höra på tingsvittnen och åhöra domslut ("och til dombs").

Beträffande ("Anlangende om") hans hustru, som för någon tid sedan har från honom bortrymt ("Er bort Rømt"), och nu av kvinnans släkt ("Sleigt") åtalas ("Er tiltalt"), i vilket åtal de anser ("Mener") att han (= Morten Pederssen) bör framskaffa henne ("Hende bør schaffe Fremb"). Varom ("Huerom") han har bevisat med uttyckliga vittnesmål ("med Vtrychelig Vindisbyrd"), att hon fortfarande ("Endnu") var i livet ("i liffue") för någon tid sedan och varit sedd ("seet") i Köpenhamn, vilket framgår av tingsvittnesbörd, utfärdade ("Vdsted") här av birketingsdet den 29 juni och den 6 juli 1658, vilka blev upplästa ("lest") och påskrivna, med deras vidare innehåll ("inhold").

Varefter ("Huor Epter") Morten Pederssen anser sig ("Formener") vara befriad ("Frj") från deras åtal ("tiltalle").

(Här följer Birketingsfogdens dom, som denne själv alltid fattade utan inblandning av de åtta "stockemännen". Bland dessa var Thorkel Jenssen i Mammarp, och (till min häpnad) Morten Pederssen i Bierhusen!! – Birketingsfogde var troligen Suend Anderssen i Brandsberga. Han kunde ta råd av stockemännen, men själva domen bestämde alltid birketingsfogden själv. – Här följer hans utslag:)

Då, eftersom ("Epterdj") det med uttryckliga vittnesmål har bevisats, att Morten Pederssens hustru, Pernille Bendtsen, är i Köpenhamn, där vittnen har talat med henne, så vet jag ("Vedis") därpå icke att jag må tillåta ("stede") någon ytterligare rättegång ("prossehs"). Men de som ("Huemb som") ytterligare någon rättegång vill använda ("bruge"), då får de vid passande ("tilbørlige") ställen (- t.ex. på häradstinget) söka den ("den at søge").

Varefter Morten Pederssen begär skriftligt birketingsutslag.

Bild: 2900/Sida: 294

Birketings tisdagen den 28 juni 1659.

Avsagt av Lauris Poulssen i Bierhusen och Niels Bendtsen i Stora Björket ("birchet"), och lyder ("Melder") deras förrättning som följer: Anno 1659 den 22 juni var vi undertecknade ("Eftershriuffne") män tillkallade för att värdera ("Vurdere") och undersöka ("offuer see") de saker ("Huis godts") och den förmögenhet ("Formue") som fanns ("der Fanten") efter Pernille Bendtsdotter, som rymde från sin äkta Husbonde ("Hosbunde") Morten Pederssen i Bierhusen. Då fann vi att kvarlåtenskapen ("boed") var som härefter följer ("som Efferfølger"): En kviga ("Stud"), med röd panna ("En bloeHielmed stud" värd ("For") 5 daler, en rödbrokig ("Røebroget") Ko ("kue") 4 dlr, en spädkalv ("Spee Kalff"), ett får ("Faar"), ett lamm (- tillsammans) 1 dlr. Vidare 2 gamla kistor, en gammal vävstol ("Veff") och en smörkärna ("Kiern") 2 dlr, 2 gamla sängdynor ("senge pøs") 6 march. Råg ("Rug") och korn, som var sådda i jorden ("saaet i Joren"), 18 march.

Varemot fordras barnegods, som mannen Pederssen (= Morten Pederssen) hade (- att förvalta) som förmyndare ("Vnder Vergemaall"), för sin syster ("søster") Karen Pedersdotter – 8 dlr 1½ march. – Vidare fordrade Moens i Forestad (-inlösen av) skuld ("gield") där av kvarlåtenskapen ("boed") – 10 dlr, Hanne i Björkarp – 5 dlr, Jens Bøcher i Övad ("Øvad") -1 dlr, Oelle Bendtsen i Björkarp – 1 dlr. Vidare gamla obetalda avgifter (Restandts") till Herrevadskloster ("Closteret") – 9 march.

Slutkommentar: Nuförtiden är Bjärhus (= en del av den gamla byn Bierhusen!) namn på två för människor i ett stort område välbekanta saker: 1) en Gårdsbutik 2) en Växtbutik. Men det är inte helt otänkbart att berättelsen om kvinnan i byn, som rymde från sin man och i Köpenhamn blev igenkänd av flera vittnen, lever kvar bland nutida boende i byn. Hör i så fall av er till någon i Klippans Hembygdsförenings styrelse!